

Stencil 4. Gradient, riktningsderivata, tangentplan

I övningar 3410-3419 ange ekvationer för tangentplan till givna ytor i givna punkter.

- **3410.** $z = 2x^2 - 4y^2$ i punkten $(2, 1, 4)$.
- **3411.** $z = xy$ i punkten $(1, 1, 1)$.
- **3412.** $z = \frac{x^3 - 3axy + y^3}{a^2}$ i punkten $(a, a, -a)$.
- **3413.** $z = \sqrt{x^2 + y^2} - xy$ i punkten $(3, 4, -7)$.
- **3414.** $z = a \tan\left(\frac{x}{y}\right)$ i punkten $(1, 1, \pi/4)$.
- **3415.** $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ i punkten $\left(\frac{a\sqrt{3}}{3}, \frac{b\sqrt{3}}{3}, \frac{c\sqrt{3}}{3}\right)$.
- **3416.** $x^3 + y^3 + z^3 + xyz - 6 = 0$ i punkten $(1, 2, -1)$.
- **3417.** $3x^4 - 4y^3z + 4z^2xy - 4z^3x + 1 = 0$ i punkten $(1, 1, 1)$.
- **3418.** $(z^2 - x^2)xyz - y^5 = 5$ i punkten $(1, 1, 2)$.
- **3419.** $4 + \sqrt{x^2 + y^2 + z^2} = x + y + z$ i punkten $(2, 3, 6)$.
- **3420.** Visa att tangentplanet till ellipsoiden $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ i en godtycklig punkt $M(x_0, y_0, z_0)$ har formen: $\frac{x_0x}{a^2} + \frac{y_0y}{b^2} + \frac{z_0z}{c^2} = 1$.
- **3421.** Ange dem tangentplan till ellipsoiden $x^2 + 2y^2 + z^2 = 1$ som är parallella till planet $x - y + 2z = 0$.
- **3422.** Ange det tangentplan till ellipsoiden $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$ som skär likadana sträckor av positiva delar av koordinataxlarna.
- **3423.** Visa att ytor $x + 2y - \ln z + 4 = 0$ och $x^2 - xy - 8x + z + 5 = 0$ tangerar varandra i punkten $(2, -3, 1)$.
- **3427.** Visa att ytor $x^2 + y^2 + z^2 = ax$ och $x^2 + y^2 + z^2 = by$ är vinkelräta.
- **3429.** Visa att alla tangentplan till ytan $\sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z} = \sqrt{a}$ skär av axlarna sträckor med summan av längder lika med a .
- **3430.** För ytan $z = xy$ ange ekvationen för det tangentplanet som är vinkelrät mot linjen $\frac{x+2}{2} = \frac{y+2}{2} = \frac{z-1}{-1}$.
- **3435.** Bestäm dem punkter på ytan $x^2 + y^2 + z^2 - 6y + 4z = 12$ där tangentplan är parallellt med en av koordinataxlarna.
- **3455.**
  - 1) Bestäm riktningsderivatan av funktionen $u = xy^2 + z^3 - xyz$ i punkten $(1, 1, 2)$ i riktningen som utgår vinklar $60^\circ, 45^\circ, 60^\circ$ med x, y, z -axlarna.
  - 2) Bestäm riktningsderivatan av funktionen $w = xyz$ i punkten $A(5, 1, 2)$ i riktningen från den punkten till punkten $B(9, 4, 14)$

FACIT

- 3410. $8x - 8y - z = 4$.
- 3411. $x + y - z - 1 = 0$.
- 3412. $z + a = 0$;
- 3413. $17x + 11y + 5z = 60$.
- 3414. $x - y + 2z - \pi/2 = 0$.
- 3415. $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} + \frac{z}{c} = \sqrt{3}$
- 3416. $x + 11y - 5z - 18 = 0$.
- 3417. $3x - 2y - 2z + 1 = 0$.
- 3418. $2x + y + 11z - 25 = 0$.
- 3419. $5x + 4y + z - 28 = 0$.
- 3421. $x - y + 2z = \sqrt{\frac{11}{2}}$.
- 3422. $x + y + z = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$.
- 3430. $2x + y - z = 2$
- 3435. till xy planet i $(0, 3, 3)$ och $(0, 3, -7)$; till yz planet i $(5, 3, -2)$ och $(-5, 3, -2)$; till xz planet i $(0, -2, -2)$ och $(0, 8, -2)$.
- 3455. 1) $5, 2) 98/13$